

Vergaderjaar 2022–2023

29 984

Spoor: vervoer- en beheerplan

23 645

Openbaar vervoer

Nr. 1094

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 maart 2023

Op 21 maart heeft ProRail besloten het treinverkeer tussen Den Bosch en Boxtel stil te leggen. ProRail heeft dat gedaan omdat, vanwege een groot risico op verzakking van het spoor, de veilige berijdbaarheid niet langer kan worden gegarandeerd. De impact op de naar schatting 50.000 reizigers die per dag gebruik maken van de treinen op dit traject is groot, en dat betreurt ik ten zeerste.

De verzakkingen worden veroorzaakt door de aanwezigheid van dassenburchten in en om het spoor bij Esch. ProRail heeft de afgelopen week rondom deze dassenburchten meer graafwerk van dassen gezien dan eerder.

NS laat als gevolg van het besluit van ProRail intercity's omrijden via Tilburg en zet stopbussen ter vervanging van de sprinterdiensten. De extra reistijd bedraagt 30 tot 60 minuten. Het spoorgoederenvervoer wordt omgeleid over de Brabanthroute.

Op 13 maart heeft ProRail het treinverkeer tussen Leeuwarden en Stavoren ook al moeten stilleggen door dassenburchten bij Molkwerum. Ook hier worden stopbussen ingezet om de sprinterdiensten van vervoerder Arriva te vervangen. De extra reistijd bedraagt hier 15 tot 30 minuten. Op beide trajecten is nog niet duidelijk wanneer de treindienst hervat kan worden.

De das is een bij wet beschermde diersoort, wat betekent dat hij niet zomaar verplaatst of gedood mag worden. Om aan de slag te kunnen om de veiligheid van het spoor weer op orde te brengen, is op grond van de Wet natuurbescherming is een ontheffing nodig van het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is in dit geval de Minister van Natuur en Stikstof en voor haar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Voor de reizigers vind ik het bijzonder vervelend dat er geen treinen meer kunnen rijden op deze twee trajecten omdat het spoor instabiel is vanwege dassenburchten. Dit raakt de tienduizenden reizigers die elke dag op deze trajecten in de trein zitten, op weg naar werk, school of familie. Dat dit probleem nu op twee locaties tegelijk aan de orde is, baart mij extra zorgen. Ik heb ProRail met klem gevraagd alles op alles te zetten om de overlast zo veel mogelijk te beperken.

Gisteren hebben, mede op mijn verzoek, meerdere overleggen met de betrokken partijen plaatsgevonden over de ontstane situatie en de aanpak daarvan. Mede namens de Minister van Natuur en Stikstof informeer ik u hierbij over de ontstane situatie en de aanpak daarvan om in het belang van de reizigers de treindienst zo snel mogelijk te kunnen hervatten.

Werkwijze

ProRail heeft inmiddels, zoals voorgeschreven in de Wet natuurbescherming, ontheffingen aangevraagd voor het treffen van maatregelen bij zowel Molkwerum als Esch. ProRail heeft bij het opstellen van het plan van aanpak gebruik gemaakt van de kennis en expertise van de stichting Das en Boom. RVO heeft deze aanvragen in behandeling en pakt deze zaak met de hoogste prioriteit aan, om deze aanvraag op korte termijn tot een goed einde te brengen. Daarbij zal wel een zorgvuldige afweging moeten plaatsvinden. Op dit moment kan RVO nog niet inschatten hoelang de behandeling gaat duren. ProRail en het Ministerie van LNV hebben RVO aangeboden kennis en expertise te delen waar dit kan helpen de behandeling te versnellen.

De inschatting van ProRail is dat zowel in Esch als Molkwerum het spoor open gegraven moet worden en burchten en gangen dichtgemaakt moeten worden voordat de situatie veilig genoeg is om de treinen weer te laten rijden. ProRail heeft een plan van aanpak opgesteld, maar kan nog niet zeggen hoelang deze werkzaamheden zullen duren. Onderdeel van het plan van aanpak is dat ProRail alvast terugslagkleppen bij de burcht in Esch plaatst. Deze zorgen ervoor dat de dassen veilig hun burcht kunnen verlaten zonder terug te kunnen keren. Dat zorgt ervoor dat ProRail zo snel mogelijk kan starten met de graafwerkzaamheden zodra de ontheffing verleend is.

Na afloop zal het proces worden geëvalueerd op mogelijke verbeteringen voor als een dergelijke situatie zich nog een keer voordoet.

Naar een structurele oplossing

Molkwerum en Esch zijn niet de enige locaties waar dassen in (de directe omgeving van) het spoor aanwezig zijn. ProRail geeft aan dat er ongeveer 40 locaties in Nederland zijn waar dit het geval is. Er valt niet uit te sluiten dat ook elders op termijn instabiliteit van het spoor ontstaat waardoor het treinverkeer stilgelegd moet worden. Ik ga daarom samen met alle betrokken partijen kijken hoe we zowel de belangen van de reizigers per spoor als het belang van de dassen (en andere beschermde dieren) structureel beter kunnen verenigen. Ik heb daarnaast ProRail gevraagd de activiteiten van dassen rond het spoor met verscherpte aandacht in de gaten te houden.

Tot slot

Ik heb vandaag gemerkt dat er bij alle betrokken partijen grote urgentie gevoeld wordt om de overlast voor de reizigers zo veel mogelijk te

beperken. Samen gaan wij daar de komende tijd vol voor aan de slag. Uiteraard zal ik uw Kamer daarvan op de hoogte houden.

Mede namens de Minister voor Natuur en Stikstof,

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
V.L.W.A. Heijnen